

SENARAI KANDUNGAN

PENGHARGAAN	i
ABSTRAK	iii
ABSTRACT	v
SENARAI KANDUNGAN	vi
SENARAI ISTILAH	xiii
SENARAI JADUAL KAJIAN YANG TELAH DIJALANKAN	xvii
PANDUAN TRANSLITERASI	xviii
SENARAI KEPENDEKAN DAN SIMBOL	xx
BAB SATU: PENDAHULUAN	
1. 1 Pengenalan	1
1. 2 Pernyataan Masalah	8
1. 3 Kajian Terdahulu	9
1. 4 Ruang Lingkup Kajian	12
1. 5 Kepentingan Kajian	13
1. 6 Objektif Kajian	14
1. 7 Metodologi Kajian	15
1. 7. 1 Pengumpulan Data	16
1. 7. 2 Sumber Data	17
1. 7. 3 Mekanisme Persampelan	18
1. 7. 4 Kaedah Pengumpulan Data	18
1. 7. 5 Kaedah Analisa Data	19
1. 8 Organisasi Kajian	20

BAB DUA: LATAR BELAKANG NANGGROE ACHEH DARUSSALAM (NAD) DAN PENTADBIRAN PEMERINTAHAN

2. 1 Kedudukan Geografi	23
2. 1. 1 Sistem Pentadbiran Pemerintahan	24
2. 1. 2 Sejarah Aceh	26
2. 1. 3 Bangsa dan Puak	34
2. 1. 4 Sosial Kemasyarakatan	36
2. 1. 5 Kehidupan Beragama	40
2. 2 Bahasa dan Kesusasteraan	44
2. 2. 1 Seni dan Budaya	51
2. 2. 2 Seni Binaan Sivil	54
2. 2. 3 Seni Binaan Agama	54
2. 2. 4 Seni Binaan Askar	55
2. 2. 5 Musik	56
2. 2. 6 Tarian	58
2. 3 Asas Keupayaan Alam	59
2. 4 Lembaga dan Sistem Pendidikan	61
2. 4. 1 Fasa Kesultanan Aceh (1297-1910)	64
2. 4. 2 Fasa Kolonial Belanda (1910-1942)	78
2. 4. 3 Fasa Pendudukan Jepun (1942-1945)	82
2. 4. 4 Fasa Republik Indonesia (1945-Hingga Kini)	86
2. 5 Pentadbiran Rasmi Dari Pemerintahan	89
2. 5. 1 Ketua Negeri (<i>Gabenor</i>)	91
2. 5. 2 Ketua Daerah (<i>Bupati</i>)	92
2. 5. 3 Penggawa (<i>Camat</i>)	93
2. 6 Pentadbiran Tidak Rasmi Dari Masyarakat	94

2. 6. 1	Ketua Kampung (<i>Keuchik</i>)	94
2. 6. 1. 1	Pentadbiran Kampung (<i>Tuha Peuet/Tuha Lapan</i>)	98
2. 6. 1. 2	Ustaz Surau (<i>Teungku Imum Meunasah</i>)	101
2. 6. 1. 3	Pentadbiran Pertanian Kampung (<i>Keujeruen Blang</i>)	101
2. 6. 1. 4	Pentadbiran Perhutanan Dan Perkebunan Kampung (<i>Peutua Seuneubok</i>)	103
2. 6. 1. 5	Pentadbiran Laut (<i>Panglima Laot</i>)	104
2. 5	Kesimpulan	107
BAB TIGA: SEJARAH MASUKNYA AJARAN ISLAM DAN SISTEM PERUBAHAN SOSIAL MASYARAKAT ACHEH		
3. 1	Permulaan Masuk Ajaran Islam	112
3. 1. 1	Orang yang Pertama Membawa Ajaran Islam	119
3. 2	Daerah Yang Pertama Menerima Ajaran Islam	126
3. 3	Ajaran Islam di daerah Aceh	129
3. 4	Konsep dan Sistem Kekeluargaan	139
3. 4. 1	Sesama Keluarga	140
3. 4. 2	Dalam Masyarakat	142
3. 4. 3	Sesama Agama	143
3. 4. 4	Perbezaan Agama	144
3. 5	Kepercayaan Animisme dan Dinamisme Dalam Masyarakat Aceh	146
3. 5. 1	Asal Mula Lahirnya Kepercayaan Terhadap Animisme Dan Dinamisme	146
3. 5. 1. 1	Munculnya Teori Animisme dan Dinamisme	149
3. 5. 1. 2	Pengertian Animisme	151
3. 5. 1. 3	Pengertian Dinamisme	152
3. 5. 4	Peranan Kepercayaan Agama Hindu	154

3. 5. 5 Kepercayaan Dalam Perubahan Alam Sekitar	155
3. 5. 6 Peradaban Sosial dan Adat Istiadat Dalam Masyarakat	156
3. 5. 6. 1 Peradaban Sosial dan Adat Istiadat yang Berlaku	160
3. 6 Kenduri dan Memperingati Hari Besar Islam	164
3. 6. 1 Kenduri dan Memperingati Maulid al-Rasul	166
3. 6. 2 Kenduri dan Memperingati Israk Mikraj	174
3. 6. 3 Kenduri dan Memperingati Nisfu Sya'ban	177
3. 6. 4 Kenduri dan Memperingati Nuzul al-Qur'an	179
3. 6. 5 Kenduri dan Memperingati 10 <i>Muharram</i>	180
3. 6. 6 Kenduri Menyambut Puasa Bulan Ramadan (<i>meugang</i>)	186
3. 6 Kesimpulan	189

BAB EMPAT: KEPERCAYAAN TERHADAP UNSUR ANIMISME DALAM MASYARAKAT ISLAM ACHEH

4. 1 Upacara Berkaitan Dengan Keagamaan	195
4. 1. 1 Upacara Tepung Tawar (<i>Peuseujuk</i>) Dan Kemunculannya	196
4. 1. 1. 1 Tepung Tawar (<i>Peusujuk</i>) Ucap Syukur	197
4. 1. 1. 2 Tepung Tawar (<i>Peusujuk</i>) Mohon Doa Restu Petunjuk daripada Tuhan	200
4. 1. 1. 3 Tepung Tawar (<i>Peusujuk</i>) Mohon Berkah Keselamatan	201
4. 1. 1. 4 Tepung Tawar (<i>Peusujuk</i>) Mohon Maaf pada Manusia ataupun Taubat pada Tuhan	204
4. 1. 2 Pemangku Adat	207
4. 2 Unsur Kehidupan Dalam Kepercayaan	208
4. 2. 1 Acara Kelahiran	211
4. 2. 1. 1 Mencukur Rambut Bayi	213
4. 2. 1. 2 Turun Tanah Bayi dan Mencicipkan Manisan (<i>Peucicap</i>)	215

4. 2. 1. 3 Amalan Aqiqah	217
4. 2. 1. 4 Berpantang Sebelum Melahirkan	221
4. 2. 1. 5 Berpantang 44 Hari Sesudah Melahirkan	222
4. 2. 1. 5. 1 Pemangku Adat	224
4. 2. 2 Acara Perkahwinan	224
4. 2. 2. 1 Meminang (<i>meulakee oleh seulangke</i>)	229
4. 2. 2. 2 Mahar	232
4. 2. 2. 3 Sirih Pertunangan	238
4. 2. 2. 4 Pernikahan	242
4. 2. 2. 4. 1 Nikah Gantung	244
4. 2. 2. 4. 2. Nikah Pulang Terus	246
4. 2. 2. 5 Pesta Perkahwinan (<i>Wal mat l Ur s</i>)	247
4. 2. 2. 5. 1 Menginjak Telur dan Bersanding	254
4. 2. 2. 5. 2 Adat Amalan Orang Hamil	256
4. 2. 2. 5. 3 Melahirkan	259
4. 2. 2. 6 Pemangku Adat	262
4. 2. 3 Acara Kematian	264
4. 2. 3. 1 Hari ke 3 Kematian	276
4. 2. 3. 2 Hari ke 7 Kematian	279
4. 2. 3. 3 Hari ke 44 Kematian	280
4. 2. 3. 4 Hari ke 100 Kematian	284
4. 2. 3. 5 Pemangku Adat	284
4. 3 Waktu, Hari dan Bulan yang Mengandungi Nilai Mistik	286
4. 3. 1 Hari Jumaat dan Rabu	287
4. 3. 2 Bulan Safar	288

4. 4 Kesimpulan	291

BAB LIMA: KEPERCAYAAN TERHADAP UNSUR DINAMISME DALAM MASYARAKAT ISLAM ACHEH

5. 1 Pemujaan Tempat dan Benda Mati	294
5. 1. 1 Perkuburan yang Dianggap Keramat	296
5. 1. 1. 1 Bernazar (<i>meukaoi</i>)	300
5. 1. 1. 2 Agar Permintaannya Diterima	305
5. 1. 2 Pohon Besar dan Benda Tertentu	307
5. 1. 2. 1 Pohon Beringin dan Ketapang	309
5. 1. 2. 2 Rencong dan Benda Azimat	311
5. 2 Kesimpulan	314

BAB ENAM: PEMURNIAN AQIDAH DALAM MASYARAKAT ISLAM ACHEH

6. 1 Pandangan Hukum Islam Dalam Keagamaan.	316
6. 2 Pandangan Hukum Islam Tentang Pantang Larang Dalam Kepercayaan	317
6. 3 Pandangan Hukum Islam yang Berkaitan Dengan Acara Perkahwinan.	318
6. 4 Pandangan Hukum Islam Berkaitan Acara Kematian	320
6. 5 Pandangan Hukum Islam Berkaitan Acara Tepung Tawar (<i>Peusiujuk</i>).	321
6. 6 Kesan dari Perubahan Sosial Menurut Ajaran Islam.	323
6. 6. 1 Kesan Positif	324
6. 6. 2 Kesan Negatif	325

BAB TUJUH: PENUTUP

7. 1 Pendahuluan	327
7. 2 Kesimpulan	327

7. 3	Dapatan Kajian	331
7. 4	Cadangan Kajian Selanjutnya	333

SENARAI RUJUKAN		336

LAMPIRAN-LAMPIRAN

Lampiran	A	Rajah Daerah Nanggroe Aceh Darussalam (NAD)/ Rajah Kabupaten Aceh Utara dan Kota Lhokseumawe	354
Lampiran	B	Senarai Soal Selidik	355
Lampiran	C	Senarai Lokasi dan Jumlah Responden yang Terpilih	357
Lampiran	D	Senarai Kecamatan di Kabupaten Aceh Utara/ Senarai Kecamatan Yang Dijadikan Sample	358
Lampiran	E	Senarai Nama Petugas di Lapangan Dan Desa Yang Dijadikan Sample	359
Lampiran	F	Gambar Tradisi Tepung Tawar Menerima Tetamu Jemputan	360
Lampiran	G	Gambar Upacara Tepung Tawar Perkahwinan dalam Ajaran Hindu	361
Lampiran	H	Gambar adat dan Tradisi Agama Hindu dan Agama Islam	362
Lampiran	I	Gambar Upacara Ritual Hari Apam dalam Ajaran Hindu/ Upacara Ritual Sesajenan Dalam Ajaran Agama Hindu	363
Lampiran	J	Gambar Upacara Ritual Tolak Bala Dalam Tradisi Ajaran Hindu/ Upacara Ritual Sesaji Untuk Penunggu Pantai Tradisi Hindu	364
Lampiran	K	Gambar Upacara Ritual Hari Rabu Akhir (<i>Rabu Abeuh</i>) Bulan Safar	365
Lampiran	L	Gambar Upacara Ritual Tepung Tawar (<i>Peusijek</i>) Mobil Baru	366